

LEKMANNAREVISIONEN

Revisionsplan för år 2018 inklusive riskanalys

VLL Innovation AB

Augusti 2018

Innehåll

1. INLEDNING	3
1.1. FULLMÄKTIGES UPPDRAG TILL BOLAGET	3
1.2. BOLAGSSTYRELSENS VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅR 2018	3
1.3. KRAV FRÅN FULLMÄKTIGE PÅ RAPPORTERING M.M.	4
1.4. LEKMANNAREVISORNS UPPDRAG.....	5
2. IAKTTAGELSER I TIDIGARE ÅRS GRANSKNING	6
2.1. ÅR 2016.....	6
2.2. ÅR 2017.....	7
3. RISKANALYS	8
4. REVISIONSPLAN	9

1. Inledning

Hösten 2015 beslutade fullmäktige att bilda det helägda kommunala bolaget Västerbottens läns landsting Innovation AB (organisationsnummer 559037-1646). I samband med detta beslutade fullmäktige om bolagsordning och ägardirektiv för bolaget. Fullmäktige beslutade också om en bolagspolicy för landstingets bolag.

1.1. Fullmäktiges uppdrag till bolaget

Enligt bolagsordningen ska bolaget bidra till högre kvalitet, ökad effektivitet och nytta i landstinget. Bolagets arbete med innovation ska bidra till metod- och produktutveckling i syfte att förbättra vården. I ägardirektivet beslutade fullmäktige om följande uppgifter för bolaget:

- Identifiera utvecklingsbehov i landstinget. Erbjud företag och intressenter en tydlig ingång i landstinget. Med hjälp av ramar och avtal erbjuda företag och intressenter möjligheter att nyttja landstingets infrastruktur och kompetens för att tillsammans med landstingets verksamheter utveckla innovationer som bidrar till att utveckla landstinget.
- Samverka med externa aktörer för att få kunskap om nya arbetssätt.
- Initiera och samordna utvecklingsprojekt som skapar värde för landstinget.
- Samverka med näringslivet för att utveckla science parks och samverkansstrukturer. Arbeta för en långsiktigt ekonomisk hållbar finansiering av inkubatorer, science parks m.m. som stödjer utvecklingen av innovationer som skapar värde inom områden som landstinget prioriterar.
- Initiera, utveckla och utvärdera partnerskapsmodeller med näringslivet inklusive upphandlings- och ersättningsmodeller.
- Marknadsföra landstinget som en attraktiv samverkanspart för näringslivet genom att tydliggöra landstingets behov av utveckling. Marknadsföra landstinget som en ledande offentlig aktör inom innovation och miljö.

Fullmäktige beslutade initialt att anslå 2 miljoner kronor till bolaget under en försöksperiod åren 2016 - 2018. I september 2017 beslutade fullmäktige att ge bolaget ytterligare 2,2 miljoner kronor under försöksperioden.

1.2. Bolagsstyrelsens verksamhetsplan för år 2018

I styrelsens verksamhetsplan för år 2018 kan man läsa att:

- Bolaget på uppdrag av Västerbottens läns landsting ska stödja arbetet med att identifiera olika behov inom landstingets verksamheter samt utveckla samverkan med företag om utveckling, tester och implementering av innovationer.

- Bidra till högre kvalitet, ökad effektivitet och nytta för Västerbottens läns landsting. Bolaget ska också bidra till att det i landstinget utvecklas nya metoder och arbetsätt.
- Bolagets arbete med innovation ska bidra till utveckling av metoder och produkter i syfte att förbättra vården av patienter. I detta arbete ska bolaget involvera patienter och landstingsanställda.

För år 2018 har styrelsen beslutat om följande mål:

Mål	Hur
Genomföra tre valideringsprojekt som visar på positiva värden (Avkastningen ska överstiga investeringen med fyra procent)	
Genomföra fem idéutvecklingsprojekt	Arbeta med att utveckla bolagets kontakter med verksamhetschefer i landstinget och upprätta bättre samverkan med landstingets olika processer.
Genomföra tre orienteringsprojekt	Se ovan.
Genomföra ett konkretiseringsprojekt	Se ovan.
Etablera de två projekten: <ul style="list-style-type: none"> • Innovationskliniker • Policy innovation lab 	Starta upp minst tre innovationskliniker i VLL. Genomföra förstudie om Policy innovation lab. Få regeringsuppdrag om Policy innovation lab.
Visa att bolaget sannolikt kan vara självfinansierat	Utveckla en pris- och ersättningsmodell.

Källa: Verksamhetsplan VLL Innovation AB 2018

1.3. Krav från fullmäktige på rapportering m.m.

Ägardirektiv

Enligt ägardirektivet ska bolagets styrelse i sin förvaltningsberättelse redogöra för hur verksamheten bedrivits utifrån de uppdrag som lämnas i ägardirektivet. I ägardirektivet uppmärksammar fullmäktige också om landstingsstyrelsens ansvar att ha uppsikt över bolaget. Landstingsstyrelsen ska enligt ägardirektivet bland annat bedöma om verksamheten i bolaget är förenlig

med det kommunala ändamålet. Landstingsstyrelsen ska också bedöma om verksamheten utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolagspolicy för landstinget

Enligt fullmäktiges bolagspolicy ska bolagets styrelse bland annat:

- Fortlöpande följa upp och utvärdera bolagets verksamhet mot det kommunala ändamålet och de mål och riktlinjer som är fastställda för bolaget. Bolagets styrelse ska också se till att det finns en adekvat strategi för att uppnå dessa mål.
- Se till att kontrollen över bolagets ekonomi är tillfredsställande, riskexponering är väl avvägd, att redovisningen håller hög kvalitet och att bolaget har god intern kontroll.
- Se till att nödvändiga riktlinjer fastställs för bolagets uppträdande i etiska hänseenden gentemot anställda, kunder, leverantörer m.fl.
- Årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta en bedömning om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter och om styrelsens arbetsformer fungerar.

Enligt fullmäktiges bolagspolicy ska bolagets styrelse i årsredovisningen eller i en särskild rapport lämna bland annat följande information:

- Om en utvärdering av styrelsen är genomförd.
- Om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
- Hur styrelsens arbete har bedrivits, inkluderande arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro och vem som varit sekreterare vid sammanträden.
- Hur den interna kontrollen har fungerat utifrån bolagets syfte, ägarrens mål, finansiell rapportering, organisation m.m.
- Hur bolagets risker har bedömts och följts upp.
- Vilka ärenden som bolagets styrelse har överlämnat till landstingsstyrelsen för beredning om fullmäktige ska ta ställning i dessa ärenden.

1.4. Lekmannarevisorns uppdrag

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn ska granska bolagets styrelse och verkställande direktör (VD).

Lekmannarevisorn ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorn ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Frågan om verksamheten är ändamålsenlig och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarens, dvs. fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

Enligt kommunallagen ska lekmannarevisorn ta hjälp av sakkunnigt stöd. Lekmannarevisorn bestämmer själv omfattningen på det sakkunniga stödet. För perioden 2016 – 2018 har fullmäktige valt landstingsrevisor Thomas Nordenstam till lekmannarevisor för Västerbottens läns landsting Innovation AB. För år 2018 har lekmannarevisor Thomas Nordenstam anlitat Richard Norberg, revisionsdirektör i Västerbottens läns landsting att samordna det sakkunniga stödet.

Kommunala bolag ska också granskas av en yrkesrevisor. Yrkesrevisorn som väljs av bolagsstämman har i uppdrag att granska bokföring, årsredovisning, intern kontroll samt styrelsens och VD:s förvaltning. Bolagets yrkesrevisor skriver en revisionsberättelse som överlämnas till bolagsstämman. Bolagsstämman har valt Malin Blom vid EY till bolagets yrkesrevisor.

Lekmannarevisorn och bolagets yrkesrevisor är två bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så brett underlag som möjligt för sin bedömning i ansvarsfrågan avseende styrning, verksamhet och räkenskaper. Uppdragen är delvis överlappande när det gäller granskning av den interna kontrollen.

Efter avslutad granskning ska lekmannarevisorn överlämna en årlig granskningsrapport till landstingets revisorer. Lekmannarevisorns granskning är en del av den samordnade revisionen av hela landstinget. Granskningsrapporter och revisionsberättelser från landstingets kommunala företag ska landstingets revisorer bifoga till sin revisionsberättelse för landstinget. Med stöd av den samordnade revisionen ska fullmäktige ta ställning till instruktioner för sina ombud inför de kommunala företagens årsstämmor. Lekmannarevisorn ska också överlämna sin granskningsrapport till bolagsstämman.

Enligt fullmäktiges ägardirektiv till bolaget ska bolagets lekmannarevisor i sin granskningsrapport uttala sig om bolagets styrelse säkerställt en ändamålsenlig verksamhet. Utgångspunkten för lekmannarevisorns bedömningar är det syfte och uppdrag som fullmäktige angivit i bolagsordningen och ägardirektivet. Lekmannarevisorn ska också uttala sig om bolagets styrelse hållit verksamheten inom de kommunala befogenheter som utgör ram för bolaget.

2. Iakttagelser i tidigare års granskning

2.1. År 2016

Under sitt första år 2016 var styrelsens arbete inriktat mot att utveckla en affärsmodell och att bygga upp bolagets strukturer för styrelsens styrning och ledning. Av styrelsens årsredovisning framgick att bolaget under år 2016 inte genomförde någon affär med extern betalande partner. För år 2016 redovisade bolaget ett underskott med 1,3 miljoner kronor. I årsredovisningen uppgav styrelsen att grundfinansieringen på 2 miljoner kronor under försöksperioden på tre år inte skulle vara tillräcklig.

Positiv iakttagelse i 2016 års granskning var att styrelsen hade arbetat med att utveckla en organisation för sin verksamhet och bland annat beslutade om en affärsplan. Negativt var att styrelsen för år 2016 saknade grundläggande styrdokument såsom verksamhetsplan, budget och internkontrollplan.

Negativt var också att flera av styrelsens protokoll var översiktliga och saknade hänvisningar till diarieförda tjänsteskrivelser och underlag. Detta medförde att det var svårt att få insyn i bolaget och följa de olika aktiviteter som genomfördes. Den samlade bedömning var att bolagets styrelse ännu inte hade utvecklat en tillräcklig intern kontroll över verksamheten.

En slutsats i granskningen var att styrelsen arbete under året, med att bygga upp bolagets organisation och arbetssätt, hade genomförts i enlighet med fullmäktiges direktiv och det kommunala ändamålet. Mot bakgrund av att det för år 2016 ännu inte fanns någon verksamhet i form av avgränsade projekt gick det inte uttala sig om dessa var genomförda i enlighet med fullmäktiges direktiv och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Det gick heller inte uttala sig om måluppfyllelsen för året eftersom styrelsen saknade mål för år 2016.

2.2. År 2017

I årsredovisningen för år 2017 uppgav styrelsen att bolaget hade utvecklat och strukturerat processen för innovation i partnerskap. Bolaget hade bland annat bidragit med att inom landstinget etablera begreppet innovationskliniker. I årsredovisningen uppgav styrelsen att insatser i bolaget och i Västerbottens läns landsting hade bidragit till att Västerbottens läns landsting fått en position i landet som en drivande och ledande innovationsaktör. I årsredovisningen kan man bland annat läsa att Västerbottens läns landsting i september 2017 hade beviljats ett projekt inom regeringens strategiska innovationsprogram "Innovationsmotorer". Västerbottens läns landsting hade enligt årsredovisningen också fått finansiering från statliga Vinnova för att genomföra en förstudie. Styrelsen bedömde att verksamheten hade bedrivits i enlighet med bolagsordning och ägardirektiv.

Styrelsen konstaterade i årsredovisningen att ekonomin för bolaget var en utmaning och att det var svårt att bedöma omfattningen på det arbete som krävdes. Styrelsen bedömde att ett utökat driftsbidrag från Västerbottens läns landsting för åren 2017 och 2018 medförde att bolaget hade en säkrare ekonomi i jämförelse med år 2016. För år 2017 redovisade bolaget ett positivt ekonomiskt resultat på 158 000 kronor.

Granskning år 2017 visade att styrelsen hade utvecklat sin interna kontroll i jämförelse med år 2016. Styrelsen hade beslutat om flera väsentliga styrdokument och fick från VD löpande information om ekonomiskt läge och pågående verksamhet.

Inom några områden identifierade granskningen brister. Styrelsen saknade för år 2017 en verksamhetsplan och en komplett budget. Styrelsen följde heller inte upp sina mål eller sin internkontrollplan. Otydligheter i styrelsens protokoll medförde även vissa svårigheter att få insyn och följa styrelsens styrning och kontroll över bolaget. Den samlade bedömning var att styrelsen för år 2017 ännu inte hade en tillräcklig kontroll över bolaget.

Trots lämnad kritik mot internkontrollen var slutsatser i granskningen att bolagets verksamhet hade genomfördes i enlighet med fullmäktiges direktiv och de kommunala befogenheterna. Slutsats i granskningen var också att verksamheten hade genomförts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

3. Riskanalys

Med hjälp av en riskanalys bestämmer bolagets lekmannarevisor granskningens inriktning och omfattning. Underlag till denna riskanalys är hämtade från bolagets styrande dokument och protokoll. Underlag utgörs också av de iakttagelser som gjordes i tidigare års granskning av bolaget. Därutöver har sakkunnig till lekmannarevisor genomfört en träff den 14 augusti 2018 med bolagets VD för att få information om bolagets verksamhet. I tabellen nedan redogörs översiktligt för de risker som är identifierat för år 2018.

Identifierade risker i augusti 2018

Riskområde	Bedömning för år 2018
<p><i>Risk för svagt utvecklad styrning, kontroll och administration</i></p> <p>Bolaget var nytt för år 2016 med ny styrelsen och ny verksamhet. Granskning år 2016 visade på en outvecklad styrning och kontroll och otillräckligt tjänstemannastöd. Under våren 2017 anlidade bolaget en VD. Granskning år 2017 visade att styrelsen med hjälp av VD-rapporter fick en bättre dokumenterad information om verksamheten. Inom flera områden var dock styrningen, kontrollen och administrationen i bolaget svagt utvecklad. Vissa grundläggande styrdokument saknades, uppföljningen behövde utvecklas och protokollen behövde bli tydligare. Det tog även lång tid innan bolaget diarieförde dokument.</p>	<p>Mot bakgrund av de svagheter som identifierats i tidigare granskningar bedömer vi att det finns risk att den formella styrningen av bolaget och bolagets administration under år 2018 inte kommer att vara tillräckligt utvecklad. Granskning av styrelsens arbete med att bygga upp en tillräcklig styrning, kontroll och administration bör få fortsatt hög prioritet.</p>
<p><i>Risk för sårbarhet i organisation</i></p> <p>Bolaget operativa organisation är begränsad till en VD. Därutöver köper bolaget stöd från VLL och två externa företag.</p> <p>Mot bakgrund av att bolagets verksamhet bedrivs i närhet till verksamhet i VLL är bolaget även i hög grad beroende av hur berörd verksamhet fungerar i VLL.</p>	<p>Bolaget organisation med endast en operativ person i form av en ensam VD medför risk för betydande negativ påverkan i händelse av exempelvis sjukdom. Det är angeläget att granska hur styrelsen hanterar denna risk.</p> <p>Även angeläget att följa hur bolaget hanterar den risk som följer av att bolagets verksamhet i hög grad är beroende av VLL.</p> <p><i>Tabellen fortsätter på nästa sida.</i></p>

Riskområde	Bedömning för år 2018
<p><i>Risker i verksamhet</i></p> <p>Under åren 2016-2017 var styrelsens arbete inriktat mot att bygga upp strukturer för innovationsarbete. Bolaget hade ännu få egna konkreta projekt</p> <p>Av verksamhetsplanen för år 2018 framgår att bolaget ska genomföra ett antal projekt (utvecklingsprojekt, orienteringsprojekt och konkretiseringsprojekt).</p>	<p>Bolagets ledning är ny och verksamheten är ny. Risk för att styrelsen inte har tillräcklig kontroll över bolagets projekt. Det är angeläget för revisionen att under år 2018 granskar styrelsens styrning och kontroll över projekt som bolaget delfinansierar och de projekt (affärs-case) som bolaget bereder inför eventuella beslut av VLL.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektstyrning • Kontroll av att projekt hålls inom ramarna för ägardirektiv och de kommunala befogenheterna.
<p><i>Ekonomiska risker</i></p> <p>Risk för att bolaget inte lyckas attrahera intäkter från intressenter och partners och att kostnaderna överstiger intäkterna.</p>	<p>Risken för att kostnaderna ska överstiga intäkterna har minskat sedan fullmäktige beslutat om att tillskjuta extra pengar för år 2017 och 2018.</p>

4. Revisionsplan

Bolagets lekmannarevisor ska genomföra sin granskning så att den uppfyller krav på objektivitet och saklighet. Granskningsinsatser ska syfta till att ge underlag för lekmannarevisorns bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Utgångspunkten för lekmannarevisorns bedömningar är vid sidan om reglering i kommunallagen och aktiebolagslagen de direktiv som fullmäktige beslutat om i bolagsordning, ägardirektiv och landstingets bolagspolicy.

För år 2018 kommer lekmannarevisor att genomföra en grundläggande granskning. Den grundläggande granskningen är översiktlig med syfte att granska om styrelsen haft en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde och om verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv. Mot bakgrund av att bolaget ännu är i en uppbyggnadsfas bör granskningen under år 2018 fortsatt vara inriktad mot styrelsens arbete med att säkerställa uppbyggnad av den formella styrningen och bolagets administration. Därutöver ska den grundläggande granskningen översiktligt följa styrelsens styrning och kontroll över de projekt och samarbeten som bolaget genomför.

Lekmannarevisorn kommer att ha dialog med bolagets yrkesrevisor om vilka delar av den interna kontrollen som ska granskas av lekmannarevisor och vilka delar som ska granskas av yrkesrevisor. En mer detaljerad beskrivning av den grundläggande granskningens innehåll beslutas av lekmannarevisorn i en särskild projektplan.

Lekmannarevisorns sakkunniga stöd ska följa de revisionsnormer som är fastställda av Sveriges kommunala yrkesrevisorer (Skyrev). De sakkunniga ansvarar för att genomförda granskningar har en tillräcklig kvalitet och svarar upp mot beslutade projektplaner.

Förändrade förutsättningar och ny information kan medföra att lekmannarevisorn omprövar granskningens inriktning och omfattning.

Den 30 augusti 2018

Thomas Nordenstam
Lekmannarevisor i
Västerbottens läns landsting
Innovation AB